

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

**POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA
NOTRANJSKO V POSTOJNI.**

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{8}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Legar, ki ni legar.

Kakor obče znano, je dandanes dospela veda o povzročiteljih raznih kužnih bolezni tako daleč, da se dajo take bolezni, ako se odpadki dotičnih bolnikov bakteriologično in mikroskopično preiščejo, s popolno gotovostjo dognati. Ako se zdravniki v dvomljivih slučajih poslužujejo takih velevažnih in zanesljivih znanstvenih sredstev, je zmota skoraj izključena. Sredstva so torej zlatá vredna. Dandanes mora vsled tega tudi že vsak srednješolec višjih razredov vsaj iz knjig poznati življenje, obliko, barvo itd. raznih bacilov, bakterij in mikrobov torej tudi onih gliv, ki povzročujejo razne nalezljive bolezni. To je prav. Ko se je pred kratkim v Trstu pripetil slučaj bolezni, podoben kugi, so zdravniki takoj bakteriologično preiskavali in tako dognali, da je bil res slučaj azijske kuge. Znanstvenemu preiskovanju se je javnost brezpogojno pokorila. V Postojni se legar ni dognal na enak način bakteriologičnim potom, marveč le uradoma, toraj na birokratičen način. En sam slučaj se je, po zaslugi dr. Gregoriča, na dotičnem zavodu na Dunaju znanstveno preiskal in ta edina preskušnja ni našla najmanjšega sledu o kakem legarju. Kljub temu je nekdo v „Slov. Narodu“ trdil, da ta edina preskušnja ni merodajna za epidemijo, ki je bila v Postojni. Morda je to res, vendar bi bilo to veliko bolj verjetno, če bi se tudi le pri enem samem bakteriologičnem preiskovanju našli dokazi za legar. Takega znanstvenega dokaza pa do danes ni bilo. To dejstvo se z golimi frazami ne da spodbijati.

Če imajo mikroskopično-bakteriologična preiskovanja v takih slučajih še kaj vrednosti, potem ne moremo razumeti, zakaj se jih naši zdravniki ne poslužujejo in zakaj se epidemija uradoma razglasi še predno se bakteriologično bolezen dožene.

Zdi se nam, kakor da bi se prizadeti krogi že pričeli zavedati, da so pomotoma delali veliko krivico Postojni. Kljub temu pa hočejo še vedno, da naj se o vsem pohlevno molči, morda zato, da ne bo kdo — blamiran.

Tukaj se pa ne gre več za osebe, gre se zgolj za velevažni princip. Mi zahtevamo v 20. stoletju, da se epidemija dožene z znanstvenimi sredstvi, ne pa zgolj z birokratično silo.

Politične vesti.

Mir, glasilo klerikalnih Korošcev, se preseli za dobo volitev v Ljubljano. Ker se začne hud volilni boj, pri katerem utegneta po koroški navadi pomagati nemški stranki državni pravdnik, c. kr. sodniki in porotna klop, je taka selitev prav primerna, ker bo list lahko pisal bolj svobodno. — Državnozbornske kandidature. Ministrski predsednik Beck je izjavil, da se volitve vrše meseca maja. Že zdaj se brigajo poslanci bolj za volitve kot za parlament. Med Slovenci se že pojavljajo glasovi o kandidaturah. Na Koroškem, v tistem edinem slovenskem okraju, kjer morda zmagamo, se namerava, če osrednje vodstvo socijalne demokracije za vso Avstrijo na Dunaju to dovoli, od socijalistične strani kandidirati Etbina Kristana proti slovensko-klerikalnemu kandidatu. V tem slučaju bi se dalo nemškega nacionalca premagati, če se zedinita vsaj pri ožjih volitvah klerikalna in delavska stranka. — Šuklje bo izpodrinil na Dolenjskem Pfeiferja. Žitnik bo zopet kandidiral na Notranjskem. V tržaški okolici se postavi kandidatom Mandić. — V Ljubljani se je ustanovila nekaka nova stranka iz sestavin najrazličnejše barve. Za enkrat se imenuje stranka „mladih“. Ali namerava nastopiti kot obče slovenska ali vsaj obče kranjska konkurentka narodno-napredni stranki, o tem bodo šele odločili pozneje. V stranki je med drugimi

precej vrlih mož iz ribniškega okraja. Če ti može zedinjeno delajo na organizacijo samostojne kmetske stranke za bližnje dolenske okraje, bodo storili prav zaslužno delo in imajo upanje na uspeh. Drugod ga pa pač ne bodo imeli, ker niso razmere za to ugodne. — Uradniške plače državni zbor končno uredi. Službena doba bo trajala 35 let. — Volilna reforma se s cesarjevim podpisom razglasi začetkom prihodnjega tedna. — Novi obrtni red bo še pred koncem zasedanja rešen, če se zedinita poslanska in gosposka zbornica glede nekterih spornih točk. Zakon o reformi tiskovnega zakona se ne vsprejme.

Iz Črnega vrha nad Idrijo.

Zadnji „Notranjec“ prinaša daljši članek opisujoč „črnovrško pravdo“. Vsak, kdor moje „stilistične vaje“ pozna, ve na prvi pogled, da nisem članka spisal jaz. V bistvu bi gospodu piscu popolnoma potrdil, le nekaj se mi zdi krivično; napada se namreč domača duhovščina, kakor da bi bila uplivala na priče pri znani pred deželnim sodiščem odigrani žaloigri, kar pa v resnici ni. Pač je pisal neki duhovnik pismo v Ljubljano, kjer me je skušal očrniti kot pričo pri zagovorniku, a je doživel velik fiasco s svojo nerodno pisavo, ki pa bi bila, da sem se nanjo oziral, nesrečnim ženam le v — škodo. Toliko v pojasnilo, da se nikomur

ne dela krivice in, ker bi me silno bolelo, da bi „Notranjec“ le enkrat zagazil na umazano stališče katoliškega „Domoljuba“, ki skoraj v slednji številki laže in obrekuje, da se kadi in bliska.

Nadučitelj Fran Silvester.

Narodno izobraževalno društvo imelo je na Novega leta dan svoj občni zbor, na katerem je predaval o izobrazbi kmeta in delavca g. Kristan iz Idrije. Zjutraj je bil dobro obiskan shod po § 2, na katerem je govoril isti gospod. — Odbor je sklenil tekom leta prirediti še več javnih predavanj. Dan bomo naznanili pred cerkvijo.

56 procentne občinske doklade nas bodo letos osrečile. Živio za blagor ljudstva vneti možje!

Ofer na sv. Treh kraljev je bil izboren. Cerkovnik je moral dvakrat izprazniti „pušico“, da je mogel nadaljevati nabiranje. Pa jokajo Črnovršci, da nimamo denarja. Ali ni to smešno, za domače potrebe ga primanjkuje, za tuje misijone, ki nas pravzaprav nič ne brigajo — pa ga je dovolj. Da, da, pametni ljudje se nam smeja, ko zdihujemo o svojih stiskah in nadlogah in o svojem slabem položaju.

Duhovnikom misli zvišati državni zbor plače za skoraj 5 milijonov. Seveda bode plačal te nove davke zopet — kmet. Radovedni smo, ali bode potem še vedno se smelo pobirati „prostovoljno“ in neprostovoljno biro?

Listek.

Pod lipo.

(Konec.)

Pred leti je bil pri nas kmet, ki je imel sina Franceta. Fant je bil krepak in vitek kot jelka. Malokatera bi mu odrekla — a France je bil vesel in pri godcih do rana, na kaj resnega še ni mislil. Enkrat — to je bilo že po žetvi — je prišel od oranja. Nasipal je konjem in se nato za hip vsedel, kar pride k njemu oče, se mu nasmeja in pravi: „France, ti se moraš ženiti.“

Francek je široko odprl oči in gledal kakor neumen. „Jaz da se naj ženim. Saj sem šele ob sv. Florijanu bil 19 let star. Dosti časa imam še.“

„Res je, a v uradu so mi zadnjič povedali, naj te oženim, kajti ne ve se, kaj bo na pomlad z vojaki. Vojaška suknja bi se ti sicer prilegla, ali pa hočeš 14 let služiti? Vidiš, jaz sem tudi tako napravil, da sem se z ženitvijo vojakom izognil, pa mi še ni bilo žal. Stari Markov imajo že zate nevesto. V nedeljo se napraviš pa greš z nami na Brod.“

„Ali, oče, saj sem še tako mlad, niti brke mi ne rastejo.“

„Čakaj, ti že še zrastejo.“

France je še malo pomislil in vprašal: „Tedaj na Brodu je? Čegava pa je?“

„To sem pa že pozabil. Markov nam to že še povejo.“

V nedeljo po kosilu so prišli stari Markov ponj. In šla sta snubit na Brod. Ta dan je bila vas polna ciganov. „Vidiš tole posestvo, tam kjer se potika ona ciganka“, so pokazali Markov Francetu, „tukaj je pri Mlakarjevih. Tam živi tvoja bodoča Micka, pridna v vsakem oziru — in denarja ima.“

Ko sta dospela do hiše, je ravno tudi ciganka prišla do duri. Trkata in trkata, a nihče se ne odzove. Mislili so menda, da so zunaj cigani, in niso hoteli odpreti. Stari Markov so se začeli hudovati in rekli: „Veš kaj, ne bova se dolgo zvirala in prosila. Tam nasproti pri Potočnikovih imajo tudi prav čedno dekle — in Micika ji je tudi ime. Pojva tjakaj.“ „Pa pojdiva“, de France, saj mu je bilo vse eno, ker ni poznal ne ene ni druge. Komaj so prišli do Potočnikovih, že je klicala Mlakarjeva za njimi, češ da so se zmotili. A stari se ni več zmenil, ampak potrkal pri Potočnikovih. Tam so se čudili, kaj pomeni nenavadni poset. Imeli so hčerko Miciko. Niso je hoteli še omožiti, ko pa jim Markov razloži, kaj vse ima France, so bili zadovoljni. Micika se tudi ni protivila. France ji je ugajal. Ko sta stara pregledovala živino, sta mlada ostala sama in si povedala, da drug drugemu ugajata. Malo sta zardela, a France si je vzel korajžo in rekel:

V cestni odbor je od naše občine izvoljen gosp. Jakob Čuk. Mož je sicer premenil barvo v klerikalca, a je pravičen in tudi mi nimamo posebno ugovarjati njegovi izvolitvi.

Nedeljo posv. Treh kraljih priredi tukajšnje katoliško izobraževalno društvo veselico. Na vsporedu je tamburanje in dve igri.

Predsednikom krajnega šolskega sveta je izvoljen od novih klerikalnih odbornikov gosp. Filip Rudolf. Krajnim šolskim nadzornikom pa je imenoval okrajni šolski svet katoliškega g. Dominika Rudolfa. Revež gospod nadučitelj, ako ne bo pariral novim generalom. Mogoče ne bode tako hudo!

Gospoda župnika bi bila kmalu zadela te dni nesreča. Vračajoč se od nekega bolnika iz Zaloga, zagazil je v globoko jamo napolnjeno z vodo in snegom, menda skoraj do vratu. Nesreča nikjer ne počiva, zadene lahko vsakega izmed nas, v njej ni precej iskati kakega „prsta božjega“.

Domače vesti.

Narodna čitalnica v Postojni priredi za dobo predpusta dve veselici in sicer: v nedeljo 20. januarja družinski večer in v soboto 2. februarja Vodnikov ples. Posameznosti se naznanjajo pravočasno.

„Micika, ali bi me htela?“

„No zakaj bi ne hotela“, je rekla in zarudela kot črešnja. Nato jo je France prvič poljubil.

„Ali dedek“, zakliče zvedava Minka, ki je ves čas zvesto poslušala, „odkod pa to veste, da sta tam stala sama, da sta zarudela, in si tako govorila ter se poljubila?“

„Hm, hm, kedar pride do poljubčkov, te najbolj zanima“, je dražil starček.

„Ali dedek —“, se je hudovala Minka, „kako morete vedeti za vsako malenkost.“

„No — slišal sem tako praviti“, je razlagal starček in se zvito nasmejal. Minka pa ga je neverjetno pogledala. In starček je pravil dalje:

„Potem so se dogovorili in v treh tednih je bila poroka.“

„Oj! To mi kar ne more v glavo“, se je čudila Minka. „Tako naglo, to je bila čudna svatba, ne poznata se pa se vzameta.“

„No vidiš, dekle, in potem so bili srečni. Živel so 50 let v srečnem zakonu. Hotel sem ti s tem povedati, da je glavna reč ljubezen po svatbi. Prej se ljubita, a potem se praskata! Da bi le z vama ne postalo tako!“

„O ne, dedek, midva se imava drugače rada — ne vem, kako bi vam povedala. Tako se veselim na to. Z ljubim bom hodila na polje, v cerkev, zvečer se

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni naznanja, da se vrši pustno soboto 9. svečana 1907 običajna društvena „maskarada“ v veliki dvorani Narodnega hotela, na kar se narodna društva in občinstvo iz Postojne in okolice že sedaj opozarja.

Postojnski salonski orkester priredi koncert na željo Šentpeterskih rodoljubov dne 12. januarja 1907 v kolodvorski restavraciji v Št. Petru. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina 2 K za osebo, za družino 4 K. Čisti dohodek je namenjen za S. Gregorčičev spomenik.

Zastopništvo zavarovalne družbe „Dunav“, ki zavaruje škode proti požaru, toči, vlomu itd. kakor tudi za življenje ljudi, je prevzel za Postojno in okolico g. Ant. Drofenik.

Vipavske novice. Grozen umor zgodil se je v nedeljo dne 6. t. m. na Kovku občine Šturije. Janez Peljhan iz Kovka je nadlegoval v gostilni Antona Vidmarja tamkaj mirno sedeče pivce z raznimi izivajočimi besedami. Da bi v gostilni napravil mir, odtiral je krčmar Anton Vidmar prepirljivca iz krčme. Ko sta pa bila zunaj na prostem, je vzel Janez Peljhan nož v roke in je nesrečnega krčmarja Antona Vidmarja tako nevarno zabodel, da mu je ranil srce in je bil isti v par minutah mrtev. Ko je že ležal Anton Vidmar ves krvav mrtev na tleh, vrgel se je zverinski ubijalec na mrtvega in mu je še ves obraz razrezal z nožem.

vsedevala z vami pod lipo —“. In Minka je solznih oči položila glavico dedku na ramo.

„Da bi le vse tako bilo.“

„Bo, vem, da bo tako lepo.“

Starček je vstajal. „Ljubi dedek, to mi tudi ne gre v glavo, kar ste mi pravili o Francetu in Miciki. Ali ste ju poznali?“

„Seveda sem ju poznal in ti tudi!“

„Dedek“, je vskliknila Minka, „to ste bili vi in stara mama.“

„Pa si uganila — —“.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.

(Dalje.)

„Tomo Milič“, odvrne tujec. Vsi okamene.

„Milič, ti, ti —“ klikne Sofija, „da, da, ti, moj dragi, ti moj raj.“ In devojka mu pohiti na junaško srce, nasloni mu glavo na prsi, on jo poljubi na čelo in veli svečano: „Gospa Uršula! Tomo Milič je pripeljal Jurija Mogaiča, Tomo Milič je izvršil vaš pogoj, Sofija je njegova.“

„Oh, da, da“, solzice so tekale deklici radosti, „ni je moči, da me odtrga od tebe. Daj“, in prime ga z obema rokama za glavo, „da vidim, ali si ti? Oj res,

Ubijalec se je v ponedeljek dne 7. t. m. sam prijavil okrajnemu sodišču v Vipavi, katero ga je pridržalo v preiskovalnem zaporu. — Umorjeni Anton Vidmar je oče sedmerih nedoletnih otrok, od katerih je najstarejši še le 13 let star. Morilec Janez Peljhan je oženjen ter oče jednega nedoletnega otroka. — Nevarnega zločinca Lorenca Sever iz Studenca pri Postojni zasačila je vipavska žandarmerija v Podragi in ga izročila okrajnemu sodišču v Vipavi. Obče znani uzmovič hotel je krasti v Podragi, a se mu ni plen posrečil, ker ga je prej zasledila roka pravice. Splošno se vidi, da so vipavski orožniki jako pridni in vestni v izvrševanju svoje službe. — Delavci se iz Vipavskega letos kar trumoma selijo v Ameriko. Vsled tega bode v poletnem času vinogradnikom primanjkovalo delavskih moči. — Predsednikom krajnega šolskega sveta na Ustju je izvoljen g. Anton Bratina. — Umrli je dne 4. t. m. v Branici tamošnji kurat g. Peter Božič.

Občinske volitve v Vipavi. Živahno se je pričelo z agitacijo na napredni, kakor tudi na klerikalni strani. V Vipavi sta po navadi dva duhovnika. Sedaj za časa volitev imamo tri. Pred enim mesecem prišel je v Vipavo še kaplan Sušelj, kateri sedaj polni predale „Slovenca“ s svojimi neslanimi dovtipi. Toda ves napor ne bode klerikalcem nič pomagal, ker gotovo je, da zmaga napredna stranka v vseh treh razredih.

Razdelitev skupnih gozdov gozdnih upravičencev vipavskih je sedaj v najboljšem tiru. Gozdni upravičenci so se sedaj zedinili v tem, da se bodo skupni gozdovi delili na enake dele. Delitvi skupnih gozdov nasprotujejo sedaj le nekateri klerikalci, ker so slučajno člani gozdnih odsekov in kot taki dobivajo sedaj zdatne dohodke. Je že stara resnica, da klerikalec dela vedno le za svojo malho, če tudi drugi ljudje radi tega trpe zdatno škodo.

Košansko pevsko društvo v Košani priredi v nedeljo, dne 13. januarja, svoj redni občni zbor z navadnim dnevnim redom ter volitvijo novega odbora. Vsi cenjeni udje se vljudno vabijo k udeležbi.

Iz Košane se nam poroča: Košansko učiteljstvo je zopet želo mnogo hvale in priznanja ob prireditvi prekrasne božičnice. Neumorno delovanje zlasti g. nadučitelja je res vse hvale vredno. Deklamacija, petje, igra — vse je bilo prekrasno. In ti lepi angelji! Obdarovanih je bilo nad 330 otrok — 54 tudi z obleko. Za božičnico so posebno darovali: gospa grofica Hohenwart, gospa V. Deklevova, gg. Ambrožič, Kovač, Hladnik, Medved, Kaluža i. t. d.

Pred novim letom so se splašili konji nekega posestnika iz Matenjevasi na kolodvoru Prestranek, ter jo udarili naravnost po železnici proti Št. Petru. Na progi jih je z občudovanja vredno srčnostjo ustavil železniški čuvaj Franc Valenčič in to že v zadnjem

ti si, moj edinec, moj ljubljani“, in poljubi ga plakaje na obe oči.

„Gospodin Milič, Sofija je vaša“, pozdravi Uršula hladno. „A očividci so rekli, da ste v Banjiluki poginili, je-li Anka, a sedaj vidim, da so očividci lagali!“

„Da“, vzdihne Anka in prebledi na smrt.

„Lagali so“, pravi Milič, „da mi vzamejo mojo srečo, za katero žrtvujem življenje, a ta vrli Uskok jim je prekrizal račun. Turki so tudi mene zarobili, ker sem šel osvobodit Mogaiča. Grozno smo trpeli več let. Nekoč mi je povedal frater, da je za mano vprašal mož iz mojega kraja, pa da je takoj izginil. In pred mesecem dobim pisemce, naj bomo pripravljeni. Nekoč zaori krik „gori“ in ta hip bukne šotor begov v plamen. Deset Uskokov prijaše skoz tabor in kličejo naša imena. Pridružimo se in, ko so se Turki branili plamena, smo pobegnili v gozd. In tu smo.“

Le Marta in Sofija sta prijazno in veselo ravnali z došleci, snubci pa so se brž spravili iz hiše, obžaluje, da se ni zgodila volja škofa-bana Draškoviča. „A kako, da ste došli tako pozno, gospod Alapič, ali res niste dobili mojega pisma?“ vpraša Anka. „Nisem prejel ničesar. Drmačič je kar izginil. Zato smo zamudili.“

Ko je Alapič odšel, so se Stjepko, Anka in Uršula še posvetovali. Sklenili so, da nahujskajo kmete še bolj na Tahija. Uršula pa prime Anko za roko in ji veli ostro: „Ti si prevarila mater, ti si lagala o Miličevi smrti. Ti nimaš duše. Bog nas je pokaral!“

XXII.

Baš je na gornji Stubici zvonilo poldan, ko sta Mogaič in Nožina poslovivša se od Miliča prijahala do Gubčevega doma. Veselega srca je ogledoval Mogaič domačo vas, ki je toliko časa ni videl. Vstopita na dvorišče Gubčevo. Ni glasu ni bilo čuti. Na velikem kamnu pred hišo je čepela mlada ženska. S kolenom je podprla lice in bulila v svet. „Marko“ šepne Mogaič ves prepaden, „vidiš to žensko, poznaš Jurkovo Jano?“

„Ne, le po tvojem popisu.“ In bližata se ženski.

„Jana, Jana, za ime božje, si li ti ali nisi?“

Ženska se ne gane, ugasle oči so strmele.

„Jana“, krikne Mogaič silneje in jo potrka na ramo, „jaz sem tvoj Juri.“

Ženska pa se zasmee z grohotom:

„Ha, ha! Kaj ste došli?“ Oko ji zablisne. „Kaj si došel zopet, stari volk, da piješ moje srce, mojo kri. Čujte, že gredo svati pome, po Arlandovo Doro. Tiho, srce spava, oj spava, ne budite ga.“

Oba sta blede opazovala dekle in spoznala, da imata pred sabo blaznega človeka.

„Zblaznela“, zajoka mladenič. „Moja ljubica je kakor divja zver. Jana moja. Kaj sem ti storil.“ In jokaje se zgrudi na tla. Jana pa razvali oči in šepne vojaku: „Čuj, v gori tuli volk. Dam ti njegovo srce. Le stisni zobe. Oh, ugriznil me je tako tu, tu, grozno“, in položi roko na srce ter začne gorko plakati. Tudi Marku so se porosile oči.

(Dalje prih.)

trenotku, ker je nasproti prihajal tovorni vlak, in gotovo bi bilo po konjih, da jih ni zgoraj imenovani z veliko lastno nevarnostjo rešil.

Niti v Ljubljani nimajo takega drsališča kakor se sedaj nahaja pod postajo Prestranek. Polovica polja je pokrita z ledom gladkim kakor steklo. Pretečeno nedeljo je bilo vse živo drsalcev iz okolice. Za prihodnjo nedeljo se pa obeta še večja zabava. Prijatelji drsanja naj ne zamude te lepe prilike.

Seja občine Slavina se je vršila dne 31. decembra p. l. Predložil se je proračun za leto 1907. Stroški so se od lanskega leta toliko znižali, da se je tudi naklada na davek zamogla znižati, in sicer je bila naklada na direktne davke leta 1906 33 %, za leto 1907 se je znižala na 25 %, na užitninski davek je bila leta 1906 20 %, za leto 1907 se je znižala na 17 %. Za vodovod pa se je še za leto 1907 morala naložiti naklada po 40 %, ker vkljub že zdavnaj izvršeni kalvudaciji, še danes ni končne rešitve, da bi se zadnji obrok državne podpore v znesku približno 10.000 K zamogel dobiti in posojilnico plačati, vsled česar bi se naklada za mnogo odstotkov lahko zmanjšala. Taka počasnost je sicer za nekatere prijetne, a ne za davkoplačevalčev žep. V tej seji se je tudi sklenilo dati družbi sv. Cirila in Metoda 20 K in zavodom sv. Nikolaja v Trstu 20 K.

V Nemškivasi pri Slavini je umrl 3. t. m. v starosti 84 let Jožef Povh, občeznan po svojih mnogobrojnih odlikovanjih, katere je nosil pripete na suknjiču domačega izdelka, imenovanem „koret“. In tudi res so ta odlikovanja bolj dičila prsi na koretu tega moža, ker so bila res zaslužena, kakor marsikomu na fraku, ki jih je le zato dobil, ker nosi frak. Rajni je bil dolgo vrsto let občinski odbornik občine Št. Peter in ud kr. šol. sveta v Slavini ter mnogo drugih zastopstev član. Dasi priprost kmet, bil je obče spoštovan in vsled svojega naravnega humorja tudi povsod priljubljen. Naj v miru počiva.

Prostovoljno gasilno društvo v Cerknici vabi na predpustno veselico, katera bo v nedeljo dne 13. prosinca 1907 v prostorih g. Zalarja (De Schiava) v Cerknici. Začetek ob 7. uri zvečer. Čisti dohodek je namenjen za novi „Gasilni dom“. Predplačila se hvaležno sprejmo. K mnogobrojni vdeležbi vabi odbor.

Plesni venček se vrši v nedeljo zvečer dne 3. svečana 1907 v prostorih Alojzija Žnidaršiča v Ložu. Vstopnina prosta.

Javna zahvala slavni „Matici Slovenski“ v Ljubljani, koja je blagovolila našo prošnjo uslišati in nam naklonila velik knjižnji dar za bodočo ljudsko knjižnico v Vrabčah-Velikem polju. Odbor podpisanega društva je knjige z velikim veseljem prejel, ter se ne ve slavni „Matici Slovenski“ zadostno zahvaliti za njeno pomoč. — „Napredno izobraževalno društvo v Vrabčah-Velikem polju“. Ivan Mahnič, tajnik. Franc Volk, predsednik.

Razpor v Velkem polju. Od pamtiveka so se bavili Velkopoljci z ovčjerejo, z ovcami pasli so tudi že od nekaj po nekoliko koz. Zlasti stari ljudje so v ovce močno zaljubljeni. Trdijo, da nobena panoga toliko ne nese, kot ovčjereja. Ker nimajo vsi posestniki ovac, je nastal v minolem letu radi ovčje paše hud razpor, seveda je tudi precej radi oslove sence. Ovce sicer v tukajšnjem kmetijstvu ne igrajo bogsigavedi kake vloge, ker tudi s kravami dosežemo lepih dohodkov. Vendar ni opaziti napredka v tem, da zataremo ovčarstvo, če ne nam naši pašniki zanemarjeni in neizkoriščeni kot zdaj ostanejo. Vsekako pa boljše zatreti ovčarstvo in kozarstvo, kot imeti še nadalje prepire in tožbe na dnevnem redu.

Premije za uspešno pogozdovanje. Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo je podelilo v letu 1906 nekaterim posestnikom premije za uspešno pogozditev njihovih kraških goličav. Izmed Notranjcev so dobili: gg. Fran Tršar na Vrhniki in Fran Borštnik v Borovnici priznalno diplomo, Jakobu Delezu v Sajeveh 40 K, Francu Gorjancu in Pavlu Lenasiju oba iz Sajeveh po 30 K, Antonu Dolencu na Studencu 30 K, Jožefi Krebelj iz Sajeveh 30 K, Juriju Zormanu v Slavini 30 K, Ivanu Žnidaršiču v Podcerkvi 30 K in Matiji Zakrajšku 30 K.

Notranjci v Ameriki. Nogo je zlomilo v rudniku v Trestlu Andreju Kastelicu, doma iz Zagorju. — V razbeljeno peč je skočil v Delagni Franc Mlinar, doma iz logaškega okraja. V eni minuti baje ni bilo sledu o njem. Govori se, da se je na ta način sam umoril, ker je veliko denarja zaigral. Nekateri pa trdijo, da to ni bil Mlinar, marveč neki Josip Tomšič iz Dolenjskega.

Tiskovna pomota se je urinila v našo zadnjo notico „Redek slučaj umrljivosti“ bere naj se Hrašče in ne Mašče.

Narodno gospodarstvo.

2,167.035 dolarjev so poslali po banki Frank Zotti v Njujorku ameriški Hrvati svojim rodbinam in domom v Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo in Istro. Tako je v Hrvatsko došlo 10,815.175 K samo po posredovanju te banke. A kje je še denar, ki je šel preko drugih zavodov ali po pošti. Tako poroča „Tršćanski Lloyd“.

Sadno drevje sedaj lahko izčistimo, obrežemo in pobelimo z apnom, če se to ni zgodilo že decembra meseca. Apnu se pridene nekoliko gnojnice ter primeša približno 20 % karbolineja. Odstrgano skorjo je treba sežgati, da se uniči zalega mrčesov. Kdor misli spomladi saditi mlada drevesa, naj že sedaj izkoplje primerne jame.

Krvava uš prezimuje v zemlji spodaj okrog debel in na koreninah. Kadar dobimo mlada drevesca iz tujih vrtov, lahko prenesemo krvavo uš na domači vrt. Doposlana drevesca je treba, predno jih vsadimo, dobro preiskati spodaj ob deblu in koreninah, če zapazimo krvave uši, namočimo korenine za 3 do 5 ur v apneni vodi, kateri smo pridejali 3 do 4 % železnega vitrijola.

Za obrezovanje drevesc rabimo le prav ostra rezila. Skrhani noži povzročujejo rane, ki se le težko celijo in so večkrat vzrok boleznim. V takih ranah se tudi rada zbira golazen.

Kdor hoče imeti zgodaj redkvico, naj seme vrže že sedaj na solnčno gredo ali pa na prekopan prostorček ob zidu na južni strani hiše. Kadar zmrzuje pokrije naj prostor s slamo. Seveda se seje le ob lepem vremenu.

Kuretni radi pozebejo grebeni in podbradki. Zabrani se to, če namažemo rožo z vazelinom. Če so se ozeblane že pojavile, jih je treba umivati z raztopljenim galunom, vzame se osem delov galuna na en del vode.

Zmrznjena jajca so ravno tako dobra in zdrava, kot navadna, če z njimi ravnamo tako-le: Položimo jajca v veliko posodo, napolnjeno z mrzlo vodo. Če so bila jajca zelo zmrznjena, bo primrznilo drugo k drugemu. Potem postavimo posodo v ne pregorko sobo in čakamo, da se jajca odtajajo.

Vinogradniška zadruga se snuje v Vipavi. Pospeševala bo trgovino z vinom.

O priliki podražitve poštne vrednotnic je vredno omeniti, kar še marsikateremu cenj. čitatelju ni znano, da se poškodovane poštne vrednotnice tudi lahko pri poštne uradih zamenjajo in sicer dopisnice, zalepke, nakaznice, poštne spremnice, denarne kuverte itd. in to tudi če so že popisane, pomazane ali natrgane, samo da niso še s poštne pečatom udarjene. Doplača se namreč 1 vinar k vsakemu poškodovanemu kosu in dobi se pri poštne uradu ali prodajalcu poštne vrednotnic enako nepoškodovano. Tudi v slučaju, če se že odda zavoj na pošto in je oddajatelj poštino od njega plačal, pozneje pa se premislil in zavoj na zahtevo nazaj dobil, dobi povrnjeno plačano poštino, ako zavoj od tistega urada še ni bil dalje poslan. Povrnjeno pa ne dobi za poštne spremnico. — Podražitev stopi v veljavo že 16. prosinca (ne svečana!)

Po svetu.

Zvonik se je porušil. Pred par dnevi je veter v Palermi zrušil stolp pri cerkvi „buon riposo.“ Razvaline so padle na samostan, katerega so skoro razdejale. Devet redovnic in jedna bolnica je bilo zasutih. Orožništvo in ognjegasci so jih rešili iz tega strašnega položaja, skoro nepoškodovane.

Strašna nesreča na morju. Na parniku „Kapitan Bjernson“, ki vozi med Kristijanijo in Bergenom, nastal je 3. t. m. požar vsled petrolejske eksplozije. Ogenj se je hitro razširil in močan vihar je preprečil vse rešilne poskuse. Trideset potnikov pribežalo je na krov. Štirje izmed njih so zgoreli, drugi so s strahom pričakovali smrt in obupno kričali: „pomagajte“. Eden izmed potnikov je zblaznel, drug je skočil v morje ter je utonil. Kapitan je z največjo mogočo hitrostjo

plul proti bregu in prišel slednjič na pesek. Ostale potnike so rešili, a ladija je popolnoma zgorela.

50 delavcev zasutih. Pri Boppardu v Nemčiji, kjer se gradi nova železnica, sta bila zasuta 5. t. m. dva delavca. Takoj so prihiteli drugi delavci na pomoč, da bi jih rešili, a pri tem so se zopet porušile zemeljske plasti ter so zasule 50 delavcev. Velikansko razburjenje vlada v okolici, ker so ponesrečenci vsi domačini. Na vse moči se trudijo, da bi rešili podsute. Izkopali so že nekaj mrtvih in mnogo ranjencev.

Stare lipe presajajo v Berolinu. Na nekem trgu v Berolinu stoje stare, krasne lipe, ki so meščanom jako ljube. Sedaj so napravili pod tem trgom predor za podzemeljsko železnico in dve izmed teh lip bi bilo treba posekati. A meščani tega ne dopuščajo, sklenili so lipe presaditi. Da se to zgodi brez škode za drevesa, presadili jih bodo s pomočjo velikanske lesene posode, ki meri v premeru 5 metrov in je visoka 2 metra. Drevo se bo postavilo v posodo, da vsa zemlja ostane pri koreninah. V to svrhu bo treba velikanska drevesa popolnoma izpodkopati, jih dvigniti ter poriniti pod korenine v globočini dveh metrov dno posode. Potem šele bodo pritrdili okrog doge. Ko bodo velikane vzdignili, jih bodo s pomočjo valjarjev preselili na nov prostor. Upajo, da bodo stari ljubljenci brez škode rastli naprej.

Pobegli turški častniki. Iz Zemuna javljajo, da je 21. decembra na večer prišlo tja mnogo turških častnikov, ki so pobegnili s Turškega čez srbsko mejo. Bili so brez sredstev ter so morali peš hoditi do Belgrada. Več mesecev že niso dobili nikake plače. Sedaj mislijo svojo srečo poskusiti v Avstriji.

Dolgost življenja na Bolgarskem. Bolgarska ima okolu 4 milijone prebivalcev. Po izveštjih tamošnjega zdravstvenega ravnateljstva v ministerstvu notranjih zadev je v deželi 380 starčkov od 100 do 110 let starih. Zdravniška poizvedovanja so dognala, da imajo ti starčki zdravo zobovje in zdrave prebavne organe ter je to gotovo vzrok, da so dosegli to visoko starost.

Radi denarja. Mlada gospa Weissman v Čikagi, ki je izvedela, da jo je njen mož vzel samo radi denarja, je sežgala ves svoj imetek, ki je znašal 150.000 dolarjev. Soprog je vložil proti njej prošnjo za ločitev zakona.

Ubogljivi mornar. Peter Smith, po poklicu mornar, je prišel domov na dopust ter se v veseli družbi tako napil, da so se zibala tla pod njegovimi nogami. Mislil je, da je na morju. Zagleda brzoglavni drog ob cesti in misleč, da ja to jambor, spleza nanj, kolikor hitro so mu dopuščale pijane moči. Priplezavši na vrh, je začel prepevati vesele mornarske pesmi. Velikanska množica ljudi se je zbrala krog droga ter se veselila mornarjevih pesmi, nekateri so se pa tudi bali zanj, da pade ter se ubije. Prišla sta dva redarja ter sta mu velela, naj pride dol, a on se jima je le posmehoval. Zdaj pride nekemu prebrisanemu gledalcu na misel povelje, ki ga imajo na morju. Zakliče z močnim

glasom: „Mornarji na krov!“ Pijani mornar takoj zapusti svoj sedež ter se spusti po drogu dol, kjer so ga čakali z razprostrtimi rokami veseli gledalci.

Za kratek čas.

Brez skrbi. Gospod kmetici: Ali že veste mati, da bo drugo leto konec sveta? Kmetica: Kaj me to briga? Drugo leto sploh ne bom več tu, saj veste, da se preselimo v Ameriko.

Pravo zadel. Cesar Franc je dal v bližini Laksenburga napraviti vzorno kmetijo, ki pa je bila bolj lepa kot koristna. Tla v kravjem hlevu so bila tlakovana z marmorjem, jasli so bile umetno vlite iz železa. Nekega dne je cesar razkazoval hlev župniku Landererju, ki je rad kritikoval cesarjeve naprave. Cesar reče: „No, jaz vem, da vam nič ni prav; ali tukaj tudi še kaj pogrešate, kaj?“ „Nič, veličanstvo,“ odgovori župnik, „kot za vsako kravo še mehko zofo.“

Zdravo stanovanje. Župnik pride v kmetiško hišo, kjer prebiva poleg gospodarja, žene in 5 otrok, tudi 4 prasički in nekaj kokoši. „Ali je to zdravo,“ vpraša župnik, „da imate prasiče v sobi?“ Začuden odgovori kmet: „Prasički so popolnoma zdravi, akoravno so vedno pri nas.“

Amerikanska. V nekem amerikkanskem listu se bere sledeče: Mož, ki vporablja mazulj na tilniku za ovratnikov gumb, ki zvečer vstavi uro, da se po noči ne obrabijo kolesca, ki izpušča pike na i in črte pri t, da si prihrani črnilo, ki si sposodi denar, da ga na višje obresti posodi drugemu, je še vedno kavalir v primeri z onim, ki sprejema in bere list dva, tri mesece, a ga, ko je treba plačati naročnino, vrne z opazko: „Se ne sprejme!“

Loterijske številke.

Trst, 6. januarija		27	88	73	79	29
Praga, 2. januarija		63	85	2	70	53

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:					
Domača detelja		od K 100.—	do K 104.—		
Lucerna		» » 256.—	» » 260.—		
Laneno seme		» » 26.—	» » 27.—		
Fižol:					
Rudeči ribniški		» » 24.—	» » 25.—		
Prepelčar		» » 23.—	» » 24.—		
Žito:					
Pšenica		» » 16.—	» » —.—		
Rèž		» » 14.40	» » —.—		
Ječmen		» » 14.40	» » —.—		
Oves		» » 17.—	» » —.—		
Ajda		» » 17.—	» » —.—		
Kože:					
Goveje z rogmi vred		» » 112.—	» » 116.—		
Telečje		» » 150.—	» » —.—		
Svinjske		» » 190.—	» » —.—		
Lisičje		» » 14.—	» » 16.—		
Kunine (belice)		» » 42.—	» » 48.—		
» (rumenice)		» » 55.—	» » 66.—		
Dihurjeve		» » 6.—	» » 6.50		
Vidrne		» » 24.—	» » 28.—		

Za 100 kilogramov.

Za par.

E 254/6

4.

Dražbeni oklic.

Po zahtevanju Antona Brajkovič, trgovca z ogljem v Trstu, zastopanega po g. Gustavu Omahen, c. kr. notarju v Postojni, bo

dne 26. svečana 1907,

dopoldne ob pol 10. uri, pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 5, dražba zemljišč vl. št. 110, 162 in 396 d. o. Bukovje, obstoječih iz hiše št. 35 v Predjami z gospodarskimi poslopji, iz več travnikov, njiv, gozda in gmajnskih pravic.

Nepremičninam, koje je prodati na dražbi, je določena vrednost na 3675 K. Najmanjši ponudek znaša 1440 K. Pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiškoknjižni izpisek, hipotekarni izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike i. t. d.), smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenji sodnji v izbi št. 8 med opravičnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnje, niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni, odd. III., dne 21. decembra 1906.

Kašelj.

Kdor tega ne uvaža, se pregreši na svojem lastnem telesu! **Kaiserjeve prsne karamele** s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zaslizu in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev.

Zalogo ima

J. Hus

lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hripavosti itd.
steklenica 1 K 40 v.

— Čisto, belo ribje olje, —
steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in revmatizmu,
steklenica 1 K.

— Mazilo proti ozebkom —
1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

Prodaja vina

Imam za prodati v kleti več sto hektolitrov pristnega istrijskega vina lastnega pridelka, potem rakije in olja po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujman

trgovec in posestnik vinogradov v Vodnjanu-Dignano.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

• **zobozdravnik** •

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zobz.
Vsa zobotehnična dela

Amerik. zobz.
so v konces. stojišča

O. SEYDL

izvršuje.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

Svetovnoznana postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Vsestransko hvalo in priznanje
dosegel je letošnji

Koledar za kmetovalca 1907.

Uredil dež. nadzornik J. Legvart.

II. zelo popolnejši letnik z vsebino:

Kratek opis umne živinoreje: zlata pravila živinoreji, krmljenje goveje živine in prašičev. Prašičjereja, mlekarstvo, preiskovanje mleka, bolezni mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Sadjereja, naprava sadovnjaka.

Vinoreja, priprava dobrega vina. Kmet. zakoni. Hmeljarstvo. Prerač. v kile, orale in hektarje.

Koledar, sejmi in še mnogo drugega.

— Vezan je letos v posebno močno platno. —

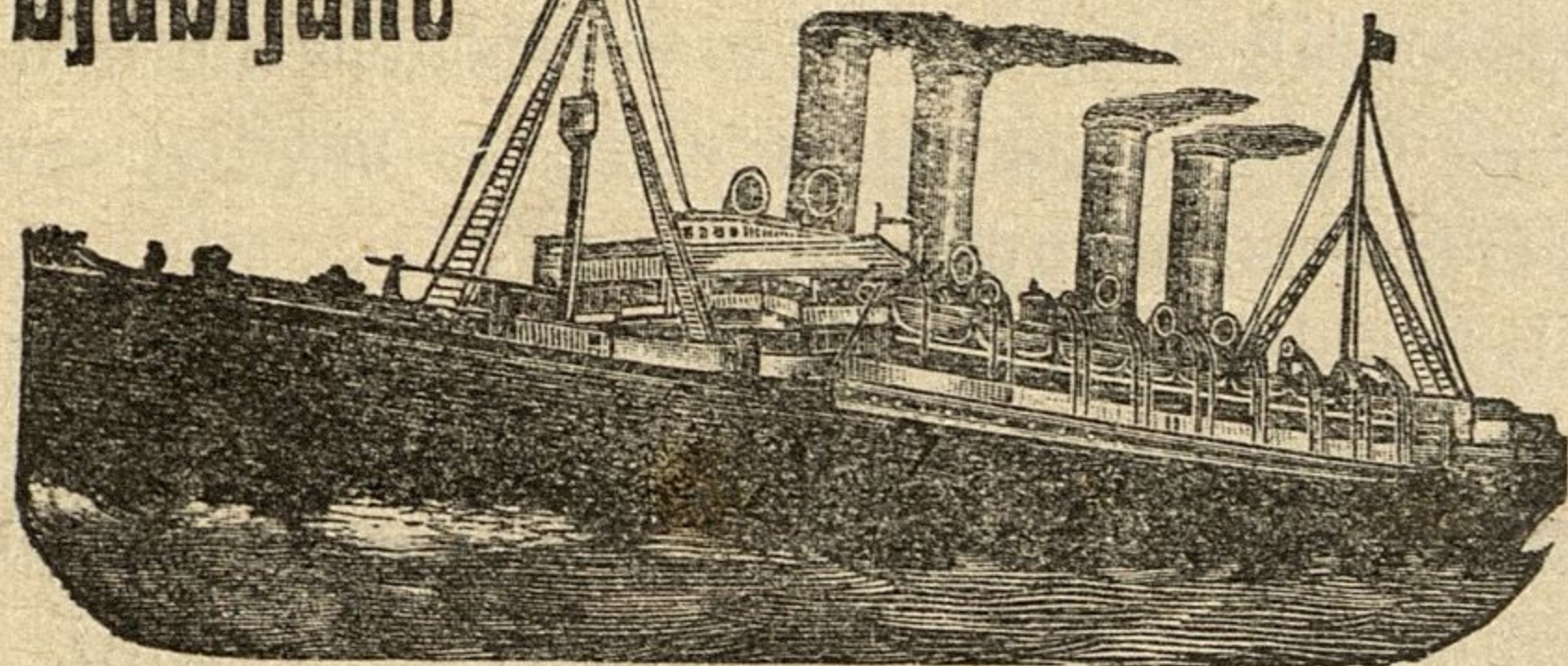
Cena s pošto K 1-80, in se naroča pri

Iv. Bonaču v Ljubljani.

Vsled prihranitve dragega povzetja se naj znesek
naprej dpošlje.

**Noben vesten gospodar naj ne bo
brez tega potrebnega koledarja!**

iz **Ljubljane** v **New-York**

vozi se **najcenejše** s prekrasno opremljenimi **ekspresnim**
parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

**Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser
Wilhem der Grosse**, kateri so največji in najvarnejši
na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna
pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Notranjska posojilnica v Postojni

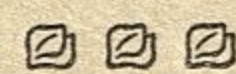
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
===== dopoludne. =====

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rent-
nega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**,
posojila se izplačujejo le ob **petkih**.